

Costa Rica

- a béke szigete

Szöveg és fotók: Csernoch János

Costa Ricát, Latin-Amerika mintaoszágát általában a térség Svájcaként emlegetik. A kis állam a földrész többi országát valóban sok tekintetben felülmúlja, de legfőképp északi szomszédainak mutat pozitív példát. Amint átlépjük Nicaraguával közös határát, érezzük, hogy különleges helyen járunk, mintha „Keletről Nyugatra” érkezünk volna, vagy a harmadik világból egy fejlett ország területére lépünk. Ha turista szemmel nem a legolcsóbb célpont is, de jó kiindulási hely azoknak, akik kicsit félve tekintenek Latin-Amerikára, mégis szeretnének megismerkedni a földrész kultúrájával, élővilágával és természeti szépségeivel. A viszonylagos jólét, a csekély szociális különbségek, a jó közbiztonság, a működő egészségügyi ellátás, a környezetvédelem fejlettsége, mind példaértékű lehet nemcsak közvetlen szomszédságukban, hanem akár Európa egyes részein is.

Costa Rica hosszú ideje a politikai stabilitást, a békét és a semlegességet szimbolizálja. Az ország lakossága alapvetően nyitott és barátságos természetű, a konfliktusokat igyekeznek verbálisan rendezni. Itt nemcsak az átmeneti utazó, hanem a letelepedni vágyó és a bevándorló is egyenjogúnak érezheti magát. Az országba érkező minden személy pár napon belül gyakorlatilag azokat a jogokat élvezi, mint bármely állampolgár, így vásárolhat földet és házat, indíthat vállalkozást, igénybe veheti a jóléti szolgáltatásokat. Emiatt látogatnak ide oly sokan a szomszédos Nicaraguából, gyakran csak orvosi kezelésre.

A valamivel kevesebb, mint 4 millió lakos túlnyomó többsége fehér bőrű, európai vagy keverék (leginkább mesztic vagy kisebb számban mulatt). A Jamai-cárból ideköltözött afrikai rabszolgák leszármazottjai főleg a Karib-tenger partján élnek. Ők hozzávetőlegesen a lakosság két százalékát alkotják. Az ázsiai, legfőképp kínai bevándorlók utódai

és az indián néptörzsek a lakosság további egy-egy százalékát teszik ki. Az emberi jogok területén Costa Rica már korán lépett. A fekete bőrű lakosság elismerése már 1949-ben, míg az indiánok jogi személyként történő kezelése úgy harminc évvel ezelőtre tehető. Az emberek jó része nem sorolható egyértelműen valamelyik típusba, a keveredések a bőrszín szinte minden árnyalatát létrehozták már az évek során. A faji gyűlölködés és egyenlőtlenség nem jellemző a tíkok (így nevezik magukat) alaptermészetére.

Az országról alkotott kép nemcsak turistákat, de nagyszámú gazdasági és jóléti bevándorlót is vonz. Így tartózkodik vagy él már itt véglegesen majd egymillió nicaraguai vendégmunkás, de Costa Rica szintén vonzó életkörülményeket kínál több százezer észak-amerikaiinak és nyugat-európainak is, akik a nyugalomba és a természeti szépségekbe beleszeretve telepedtek le itt tartósan.

AZ ORSZÁG EGYEDI TÖRTÉNELME

Costa Rica kivételes helyzetét a térségben egyedülálló történelmének köszönheti, mely egyrészt geopolitikai adottságokra, másfelől bölcs politikusi döntésekre vezethető vissza. Nézzük meg, hogy ez az ország szomszédaival ellentétben miért indult el a gazdasági fejlődés útján, miért jellemzi hosszú évek óta a szabadság és a demokrácia?

Amikor 1502-ben Kolumbusz a mai Puerto Limón környékén legénységével partot ért, átjárhatatlan trópusi esőerdővel, láposokkal és harcias indiánnokkal találkozott. A bennszülöttek dekoratív aranydíszeket viseltek, melyek a látogatókban azt a benyomást keltezték, hogy egy gazdag birodalom

lakóit látják. A legenda szerint Amerika felfedezője itteni tapasztalatai alapján adta az országnak a Costa Rica, azaz „gazdag part” nevet.

A terület azonban sokáig érintetlen maradt a hódítóktól, részben az átjárhatatlan erdők, részben lakóinak elkeseredett ellenállása miatt. Az első gyarmati települést a spanyolok a Csendes-óceán partján alapították. Az anyaország királyi háza hiába csábította az első telepeket hatalmas földek ígéretével, a mexikói és a többi közép-amerikai gyarmat feudális berendezkedésével ellentétben az itteni őslakosok nem voltak hajlandók kiszolgáltatni az idegeneket. Mikor elkeseredett ellenállásuk már nem volt elegendő, egyszerűen beljebb húzódtak az európaiak számára ellenséges esőerdőbe.

A hódítóknak azzal kellett szembesülniük, hogy vagy maguk művelik meg a földet, vagy máshol kell keresniük boldogulásukat. Az ország fejlődése ezért a

kezdeti időszakban nagyon lassú volt, a spanyol kolóniák között fekete báránynak számított. Mikor 1821-ben a térség elnyerte függetlenségét, Costa Rica értesült a hírről utoljára, talán mert nem is foglalkoztatta őket annyira a gondolat. A függetlenség mindig is sajátjuk volt, szabadságukat sosem adták fel teljesen. Szerencsére Costa Rica első elnöke jó politikusnak bizonyult. Elindította az országot a gazdasági és szociális fejlődés útján azzal, hogy a kivitelre szánt kávé termelését szorgalmazta. A nyereségből aztán utak, iskolák és városok építését támogatta. Nagy problémába ütközött, mert a gyéren lakott ország lakossága nem volt alkalmas arra, hogy teljesen kiaknázza a természeti lehetőségeket, ezért földadohányokkal csábította az európai családi gazdálkodókat. Az

olasz, francia, spanyol és bennszülött ültetvények ezrei teljesen más modellt képviseltek a szomszédos országokban megszokott pár gazdag familia által birtokolt területtel szemben. Ez a lépés már korán hozzájárult az erős földműves és kereskedői középréteg létrejöttéhez és a társadalmi egyenlőség kialakulásához.

A XIX. század európai menekültjeinek újabb hulláma, főleg a klasszikus liberalizmus és egyéni szabadságjogok hívei könnyen beilleszkedtek a már működő demokratikus rendszerbe. Az ingyenes és kötelező tanítást már 1869-ben bevezették, s ez az oktatási rendszer a mai napig megőrizte vívmányait. Ennek köszönhetően Costa Rica az analfabetiz-

mus (jelenleg 4 százalék alatt) visszaszorításában egyedülálló eredményeket ért el. A szabad választások másfél évszázados hagyományát nem törték meg a földrészre jellemző folyamatos katonai hatalomátvételek és diktatórikus időszakok.

Az 1948-as választások utáni illegális hatalommegtartási kísérlet és az azt követő rövid felkelés kapcsán Costa Rica a világon egyedülállóan lemondott hadseregéről, amit az emberek túlnyomó többsége a mai napig teljesen természetesnek tart. Ezzel a meghatározó lépéssel végleg kiemelkedtek a többi közép-amerikai állam közül, ahol a hadsereg a néppel szemben a mindenkori diktatúrák védelmét szolgáltatta. A katonai barakkokat iskolákká alakították, a volt hivatásos katonák a civilszférában kaptak munkát. Costa Rica a környezetére kivétel nélkül jellemző polgárháborús időszakot békében vészelte át, megtartva függetlenségét a szomszédságában harcoló ellenfelekkel szemben. A 80-as években volt elnökük, Oscar Arias béke Nobel-díjat kapott a közép-amerikai konfliktusok rendezésére irányuló tervek elfogadtatásáért.

A katonai kiadásokon megtakarított összeget az egészségügyre, oktatásra költik. Ez utóbbi célokra a nemzeti költségvetés

Közép-amerikai gasztronómia tíkó módra

Costa Rica leginkább természeti adottságairól nevezetes, míg a kulináris élvezeteket keresők körében elsősorban Mexikó tett szert hírnévre. A földrajzi közelség ellenére azonban a gasztronómiai hagyományok jelentős különbséget mutatnak a két ország között. Az ételek karakteres eleme itt is a rizs, fekete bab, a különböző sült húsök és a tortilla, de a csípős fűszerezéssel sokkal nagyobb önmérsékletet tanúsítanak. Itt nem kell attól tartanunk, hogy a rendelt fogás kiegészítő ízlelőbimbóinkat. Az erős ízekről nem marad le az sem, aki erre vágyik, mert a fogások mellé kínált szószokkal mindez pótolható.

Egy átlagos Costa Rica-i család napjában többször talál rizst babbal. Ennek két formája terjedt el, az egyikben fűszerekkel és zöldségekkel javítva együtt sűtik meg az összetevőket, ez az ún. „gallo pinto”, míg a másik változatban a két köretet külön készítik el. Ez utóbbit „casado”-nak nevezik, és gyakran sült zöldségekkel mint pl. zöld banán (platanos) vagy káposztával kerül a tányérra. A rizses babot akármelyik főfogáshoz tálalhatják, a tipikus tíkó reggeli is ezen alapszik. A köret sült vagy pörkölt jelleggel elkészített húshoz párosul, pl. csirkéhez, más szárnyashoz, disznóhoz vagy marhához. Nagyon kedvelik a sült marhahúst, amit szintén rizses babbal, vagy burgonyával esznek.

A reggelihez gyakran találunk tojást, és egy szivacsos állagú sajtot, amit panírozás nélkül sűtnek ki. Levest ritkán fogyasztanak, de nem ismeretlen számukra a csirke, zöldség és hal változata, az utóbbi egy kicsit a mi halászevünkre emlékeztet, de előfordulhat benne rák is. Érdekes, hogy a rizs mint alapétel a levesbe is kerülhet tálalás után. Gyakran találunk az asztalon még szinte bármilyen fogáshoz feketebab krémet és tortillát. Ez utóbbit fogyasztják a mexikóihoz hasonlóan száraz formában és kenyér helyett tészta állaggal.

Egyik nemzeti eledelük a ceviche, ami fűszeres citromlében pácolt nyers hal zöldségekkel. Ezt és a „bocas”-nak nevezett falatkákat szolgálnak fel egyes vendéglők a sör mellé kíséreknek. Kis utcai büfékben kedvelt fogás az „empanada”, ami egy tésztabundában kisütött fűszeres hús vagy sajt. Kedvelt még a tortillatésztában sült pikáns burgonyapüré is.

Fűszerezésük egyszerű, az alapok mellett nagyon szeretik a friss koriantert, amelynek illata meghatározóan jellemez sok tíkó fogást. Az utazó ezek mellett a tengeri ételek sokaságával, a trópusi és más gyümölcsök bő választékával találkozhat. Akik másra vágnak, azok minden bizonnyal megtalálják majd a kedvükrevalót az európai, ázsiai és latin éttermek valamelyikében.

Címlapsztori

20, ill. 10 százalékát fordítják. Az országban minden 700 lakosra jut egy orvos. A lakosság várható életkora 76 évvel világszínvonalon is előkelő helyezést biztosít számukra.

AZ ORSZÁG A TURISTA SZEMSZÖGÉBŐL

Costa Ricában, az északi és déli Amerikák találkozási pontjában a kultúrák és az élővilág keveredése egyedülálló gazdagságot hozott létre. A Kolumbuszt megelőző időszak sajnós kevés nyomot hagyott maga után, ebben a tekintetben nem vehetik fel a versenyt a maja és azték romvárosairól ismert Guatemalával, Hondurasszal és Mexikóval. A spanyol építészet hagyatékával főleg nagyobb városokban, San Joséban és környékén, Cartagóban találkozhatunk. Az ország főbb látnivalói inkább a természet alkotásai köré csoportosulnak: a tengerparton, a folyók környékén, az esőerdőkben és a vulkanikus régiókban.

A Corcovado Nemzeti Parkra és főleg az ország déli részére jellemző trópusi párás esőerdő semmihez sem fogható élmény. A flóra és fauna gazdagsága lenyűgözi a mérsékelt égövből érkező látogatókat. Itt rengeteg különböző növényt figyelhetünk meg, fákat és élősködőket, pálmákat és a gyökereket, aljnövényzet szövevényét. Gyakran akár száz métereket is gyalogolhatunk, mire ugyanazzal a fafajjal találkozunk. Az esős időszakban számtalan virág, köztük orchidea pompázik. Az ügyes megfigyelő sokféle madarat észrevehet, melyek élénk színezete még a vonakodó turistát is alkalmi madarásszá teszi. A leggyakrabban látható fajok

közé a színes kolibrók, tukánok, tanagek, fakopáncsok és a legkülönfélébb papagájok tartoznak, míg a magasban keselyűk és héják köröznek. Énekük és szárnycsapásaik hangja a rovarok állandó sejtelmes háttérzajával keveredve adja meg a „dzsungel” igazi hangulatát. A fák koronájában bögő-, kapucsin- és mókusmajmokat látunk, míg a koáti, és a tapír gyakori vendég a föld szintjén. Az aljnövényzet sűrűjében gyönyörű, színpompás kis gyíkok, békák és kígyók tűnhetnek fel. A türelmesek elcsíphetnek akár egy ágon kapaszkodó narancsszínű vagy élénkzöld leguánt is.

Costa Rica vulkánjai könnyű megközelíthetőségük révén lehetőséget kínálnak a kevésbé sportos látogatóknak is. Mind a Poás mind az Irazú esetében a fővárosból autóval majdnem a peremükhöz juthatunk, megcsodálhatjuk a krátertavakat és megtapasztalhatjuk, hogy milyen szárazföldön a felhők fölé emelkedni. Ha az időjárás megengedi, ellátunk akár mindkét óceán partjára. Az Arenal, Közép-Amerika legaktívabb vulkánja az éjszaka folyamán látható természetes tűzijátékkal demonstrálja erejét. A közelben működő fürdők mind hasznosítják a termikus energiát. A lazítani vágyók élvezhetik a hőforrásokat és vulkanikus iszappakolást is kérhetnek. A mesterségesen duzzasztott Arenal-tó a térség legvonzóbb pontja a szélzfűzfők körében.

Monteverde sajátos flóráját a hegyekben felhőerdőnek nevezik, mely a tó másik oldalán szintén sok utazót vonz. Ezt az élénk párás környezetet függőhidakon vagy csörlőkön felfüggesztve járhatjuk be a fák koronájának magasságában. Számos más látványosság mellett a közeli nemzeti parkban is sétálhatunk, vagy ha a hullőkért csak messziről rajongunk, megnézhetjük a terráriumokban az átfogó kígyó és békagyűjteményt. Az időjárás azonban a környéken néha elég zord, ezért meleg ruha és esőkabát mindenképp ajánlott.

Akik fekete-afrikai latin hangulatra vágyanak, látogassanak el Puerto

Viejóba és környékére. A közeli bribrí indián rezervátum és számos park, a csodás tengerpart pálmákkal autentikus karibi környezetet teremt. Puerto Limónból a tengerparttal párhuzamosan hajózzunk Tortugero, közben megfigyelve rengeteg gázlomadarat, folyami teknőst, kajmánt és amerikai krokodilt. Tortugero tengeri teknőseiről ismert partján áprilistól októberig sötétedés után kis szerencsével láthatjuk ezeket a tekintélyes hullőket, azonban sose zavadjuk meg őket természetes életritmusukban, és ne világítsunk érzékeny szemükbe zseblámpánkkal. Bármerre járunk is, ne felejtjük el, hogy látogatók vagyunk, csak fényképeket vigyünk magunkkal és kizárólag lábnyomokat hagyjunk magunk után.

A tengert aktívan látogatóknak Costa Rica számos lehetőséget nyújt a sport-horgászatra, a búvárkodás különböző válfajaira egyaránt. Komolyabb anyagi lehetőségekkel és merülési tapasztalatokkal ellátogathatunk a Cano és Coco szigetekre. Ez utóbbit Jacques Cousteau a világ legszebb szigetének nevezte, annyira lenyűgözte élővilágának gazdagsága. Itt együtt úszhatunk porólycáparajokkal, delfinokkal. Láthatjuk a hatalmas cetcápát, teknősöket és számos kivételes más tengeri állatot.

További információk
www.visitcostarica.com

Címlapsztori

A természetvédelem és ökoturizmus

A lelkiismeretes polgárok korán megértették, hogy környezetük védelmével saját jövőjüket alapozzák meg. Az országban 25 százalék (!) a védetté nyilvánított szárazföldi és tengeri területek aránya. A 60-as években lakossági támogatással indult program hatására mára már három tucat nemzeti parkot tartanak nyilván, és ezenfelül számos más vidék, magánrezervátum és indiánok lakta terület is szigorú védelem alatt áll, számuk a parkokkal együtt a nyolcvanhoz közelít. Panamával közösen, az indián kultúra és a biodiverzitás megőrzésére jött létre az „Amistad” azaz Barátság Nemzeti Park. Hasonló, még megvalósításra váró nemzetközi elképzelés a jaguárok és más védett állatok vándorlását lehetővé tevő közép-amerikai folyosó, amit Costa Rica a régió belül kiemelten szorgalmaz. Az ország szerepe nem meglepő, sokkal nehezebb a környezet védelmében eredményeket elérni a polgárháborús múltú Guatemalában vagy a szomszédos Nicaraguában, ahol a társadalmi különbségek hatalmasak, az életszínvonal alacsony, a korrupció pedig virágzik.

A természetes erdőnek minősített zónában a tulajdonost minden fa kivágása esetén hatósági engedély kérésére kötelezik. A szabályszegők súlyos büntetést fizetnek, mégis, az erdők fogatkozása a szigorú intézkedések ellenére is problémát jelent. Az illegális kitermelés, a szemét elhelyezése komoly gondokat okoz, amelyeket egyelőre nehezen tudnak ellensúlyozni az újraerdősítés érdekében tett erőfeszítések és az egyre szaporodó magánrezervátumok dicséretes törekvései.

Az esőerdő életképessége megfelelő méretétől is függ, ami amellet, hogy a víz egészséges körforgásához is hozzájárul, csökkenti a talajerózió mértékét, könnyebben eltartja a benne kölcsönhatásban élő növényeket és állatokat. Az egységnyi területre eső növényfajok száma jóval meghaladja az Európában megszokottat, és a flóra változatossága természetesen a faunára is hasonló hatással van. A biodiverzitás így sokkal nagyobb, mint a mérsékelt égövben, sőt Costa Rica 850 madárfajával egyedülálló a világon. A fajok a terület csökkenésével egyre kevésbé tudnak életképes populációt létrehozni, és kialakulhat a belterjesség vagy a táplálékhiány miatti elnéptelenedés.

Ezért is nagyon fontos, hogy a turizmus és a ter-

mésztvédelem a lehető legnagyobb harmóniában működjön együtt, és kölcsönhatásuk eredménye hozzájáruljon a térség fenntartható fejlődéséhez. A pusztán kikapcsolódás jellegű utazás és tömegturizmus mellett az utóbbi időben erőteljes fejlődésnek indult aktív természetközpon-tú szemlélet segíti a helyi mikrogazdaságokat, és a befolyt összeg egy része közvetlenül is a környezet védelmét szolgálja. A korábban esetleg vadászathoz, felelőtlen művelésből élőknél természetbarát megélhetést biztosít, kíméletes az élővilággal szemben, és a látogatókat a környezet szeretetére neveli. Az ökoturizmus infrastruktúrájának kialakítása sokkal egyszerűbb feladat, mint egy tengerparti üdülőtelep létrehozása. Costa Rica, kihasználva a növekvő érdeklődést, az egyik legkedveltebb ökoturisztikai célponttá fejlődött évi több mint egymillió látogatóval, akik nagy része a nemzeti parkokba is ellátogat, és részt vesz aktív természetközeli programokban. Azonban ezzel is sokan visszaélnék, az állatokat kíméletlenül cserkészik be demonstrációs célokra, vagy túrák lebonyolításakor lelkiismeretlenül szennyezik környezetüket. A kormány ezért bevezetett egy tanúsítvány-rendszert, melyet csak azok az operátorok kaphatnak meg, amelyek megfelelnek a meghatározott fenntarthatósági modellnek. A körültekintő utazónak ezért ajánlott meggyőződni affelől, hogy az általa választott társaság betartja-e az alapvető szabályokat.

A TENGERI TEKNŐSÖK VÉDELME

A végtelen óceánra gondolva hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy a szennyezés eltörpül a hatalmas víztömeghez képest, annak hatásai nem kimutathatók. Pedig a pusztulás egyértelmű jelei már a turisták számára is szembeötlők. A civilizációtól távoli, elhagyott partokat a kereskedelmi és halászhajókból, a folyókból a tengerbe ömlő műanyag és vegyi szennyezés lepi el. Ez nemcsak esztétikai problémát okoz, hanem egyes fajok túlélését már közvetlenül is veszélyezteti.

Többek között ez is hatással van a tengeri teknősök Costa Ricában élő, már-már a kihalás szélére sodort öt fajára. Az állatok a dinoszauruszokat is túléltek, de a civilizáció ártalmaival szemben védtelennek bizonyulnak. Az emberek a teknősökkel élvezzék a harmóniában éltek,

noha vadászták őket húskért, díszes páncéljukért, és fosztogatták magukra hagyott fészkeiket. Amióta azonban az ipari halászat drasztikusan megritkította a tengeri élővilágot, hálóiban és horgain gyakran járulékosan elpusztítva bálnákat, delfineket, cápákat és számos teknőst, azóta meggyengült populációjuk a megnövekedett emberi igényeket már nem képes fenntartható módon ellátni. A tömegturizmus, a partok beépítése, a fényszennyezés és a tojások kereskedelmi mértékű begyűjtése lehetetlenné teszi szaporodásukat, a korallszirtek pusztulása és a környezetszennyezés pedig életerüktől fosztja meg őket. A rákászhajók tengerfenéken vonszolt hálóiban csak Costa Ricában több száz teknős fullad meg évente. Az akár 10 éve százával parton fészket rakó bőrhátú teknősökből ma már csak talán tucatnyi maradt. Megmentésük hatalmas életerük miatt csak nemzetközi összefogással lehetséges. Costa Rica óriási erőfeszítéseket tesz, de hiába, ha más országok pénzühiány vagy érdektelenség miatt későn reagálnak.

A teknősök túlélése a tenger és tengerpart biológiájának egészségét mutatja. Ha nem teszünk semmit, pár éven belül eltűnhet a tengerbe dobott műanyag zacskókat medúzának néző bőrhátú teknős, majd lassan a többi faj is. A lelkiismeretes turista nemcsak az elefántcsontot, orrszaru-tülkét, cápa uszonyát kerüli, de nem fogyaszt teknőshúst és tojást, nem vásárol páncélból készült termékeket, ékszereket sem, mert a felvásárlás megszűnésével a vadászat is feleslegessé válik.

További információk
www.tortugamarina.org

Az arany vagy fekete homokos partok önmagukban is kellő vonzerőt jelentenek, mégis vétek lenne Costa Ricába utazni anélkül, hogy ne csodálnánk meg gazdag élővilágát, főleg akkor, ha mindez csak karnyújtásnyira van. A számtalan üdüülöhely a trópusi esőerdő közvetlen szomszédságában lehetőséget kínál a kalandvágyóknak egy kis felfedezésre.

Tippek és tanácsok

Beutazási feltételek

Vízum nélkül 90 napot tartózkodhatunk Costa Ricában. Ha ennél több időt szeretnénk eltölteni, akkor 72 órára el kell hagynunk az ország területét. Ez azonban egy Panamába vagy Nicaraguába tett kellemes látogatás keretén belül könnyedén megoldható. Ha közúton az említett két országból érkezünk, semmiképp ne mulasszuk el az útlevel bemutatását, és a lépcséltetését a határon még akkor sem, ha lehetőségünk lenne a gyors áthaladásra. Ezzel későbbi bonyodalmaktól kíméljük meg magunkat.

Pénzügyek

A hivatalos fizetőeszköz a Kolumbusz Kristófról elnevezett colón. Főleg a turisták által látogatott helyeken egyes árakat dollárban is meghatározhatnak.

Telefon és internet

Az ország telefonhálózata fejlett, a telefonálás olcsó helyi, távolsági és nemzetközi szinten is. Erre a célra többféle kártyát lehet kapni, melyeket utcai állomásról és bármely készülékről felhasználhatunk. Internetkávézó szinte minden nagyobb településen van, turisták által gyakran látogatott helyeken egészen biztosan kaphatunk elérést.

Közlekedés az országon belül

A legtöbb magyar turista repülőgéppel érkezik San Joséba. Innen a fővárosba taxival vagy közvetlen buszjáratokkal kb. 0,7 USD-nek megfelelő colónért juthatunk el.

Általában a tömegközlekedés jól működik és olcsó. A távolságok megtétele azonban időigényes. Ne csodálkozzunk, ha 2-300 kilométer vagy akár sokkal kisebb távolság megtételéhez is reggeltől estig zötykölődnünk kell. Utazás közben a buszok gyakran félórás pihenőket tartanak. Costa Ricában az emberek nem sietnek, gyakran mondogatják is egymásnak „tranquilo”, azaz: „csak nyugodtan”. Mi se siessünk, ha már autóbusszal utazunk! Ideges viselkedésünkre legjobb esetben is csak csodálkozó tekintettel válaszolnak.

Az utak a városokban elfogadhatóak, de városok kívül rossz minőségűek, vagy egyáltalán nem is léteznek. Amennyiben gépkocsit bérlünk, és pénztárcánk engedi, gondolkodjunk el a terepjáró használatán.

A Közép-Amerikát átszelő „autópálya” kátyúsabb, mint Budapest tavasszal. Némelyik gödörben egy nagyobb borjú is elférne, ezért kétszer is fontoljuk meg az éjszakai vezetést. Az országban, kis közúti hálózata ellenére, nagyon sokan halnak meg balesetekben. Legyünk óvatosak, próbáljuk megszokni a

Tippek és tanácsok

„latin” vezetési stílust. A gyalogosoknak és kerékpárosoknak nincs elsőbbségük. Mindig, mindenütt és minden irányban körül kell nézni.

Szokások

Alkudozni sokkal nehezebb, mint a környező országokban. Costa Rica ebből a szempontból is erőteljesen elnyugati-

sodott. Ez többek között annak is köszönhető, hogy az országot elkényeztették a jómódú turisták. Az Egyesült Államokból olyan látogatók érkeznek ide, akiknek semmi sem drága. Sok idegenforgalomban dolgozó inkább elmulasztja a megrendelést, mintsem fikarcnyit is engedjen az árból. Ennek ellenére sikerrel járhatunk, próbálkozni lehet és néha ajánlott is. A tók is, hasonlóan Latin-Amerika más országaihoz, az európai fajtát egyből észak-amerikainak nézik. Ez

kétféle járó pénztárcát jelent. Ha nem szeretünk mindenért háromszor annyit fizetni, akkor érdemes a félreértést egyből tisztázni. Az emberek általában örülnek a ritka vendégnek, tudják, hogy Magyarország hol van, és akadnak olyanok is, akik történelmünk bizonyos állomásaival is tisztában vannak. Általában sokkal többet tudnak rólunk, mint mi róluk. A borra való vendéglőben és taxiban nem kötelező, és nem is várják el. Egyes helyeken és jobb szállodákban azonban más szabályok lehetnek érvényesek. Van, ahol például automatikusan felszámolják a kiszolgálás díját. Ha nagyon elégedettek vagyunk az adott szolgáltatással, kerekíthetünk felfelé. Hálásak lesznek érte.

Az öltözködési szokások nagyon hasonlítanak egy mediter-

rán országéhoz. Ha az emberek nem is mindig elegánsak, az alkalomnak megfelelően öltözködnek. Helybélieket ritkán látni az utcán papucsban, rövidnadrágban és virágmintás hawaii ingben. Ha beilleszkedni nem is akarunk, érdemes tiszteletben tartani a helyiek szokásait. Ne vegyünk fel olyan ruhát csak azért, mert nyaralunk, amit itthon adott körülmények között nem hordanánk.

A hivatalos nyelv a spanyol. A turizmusban dolgozók mind beszélnek angolul, de amennyiben önállóan utazunk, nem árt elsajátítani legalább a nyelv alapjait.

Egészségügyi kockázatok

A malária jelentéktelenül ritka, közel sem akkora probléma, mint a környező országok bármelyikében. A csapvíz az egész ország területén szigorúan ellenőrzött és iható. Általában a higiéniaival nincs számottevő gond. Ha ugyanazokhoz a szabályokhoz tartjuk magunkat, mint itthon, nem érhet bennünket különösebb baj.

Az egészségügyi ellátás kiváló, az ambuláns eseteket térítésmentesen látják el.

Természet és időjárás

A veszélyes állatok, pl. mérges kígyók reális veszélyt jelenthetnek az óvatlan turistára. Rövid tartózkodás során azonban nem valószínű, hogy ilyen találkozásban lenne részünk. A kockázatot nem kell túldimenzionálni, azonban a könnyelműség hibájába se essünk. Szúnyogok és egyéb vérszívók főleg májustól decemberig az esős időszakban fordulnak elő, de ez erősen régiófüggő. Ezekről nem elsősorban a betegségek, hanem az irritáció miatt kell tartanunk.

A természet sokkal intenzívebb és zöldebb az esős évszak alatt, mint az ottani nyár idején. Ilyenkor sokkal kevesebb a turista, az árak alacsonyabbak, az állatok sokkal aktívabb életet élnek, és nagyon sok pompás trópusi virág is ilyenkor nyílik.

Szöveg és fotó: Csernoch János

